

Kazachstan – monitor ekonomického vývoja **Február 2019**

1. Aktuálny makroekonomický vývoj / očakávané trendy

Celkový **obrat zahraničného obchodu** Kazachstanu v r. 2018 dosiahol **93,5 mld. USD** a medziročne sa zvýšil o 19,7 %. Vývoz predstavoval 61 mld. USD (+25,7 %), dovoz 32,5 mld. USD (+9,9 %). Hlavným obchodným partnerom vo vývoze bolo Taliansko (19,3 %), Čína (10,3 %) a Holandsko (10,2 %), v dovoze Ruská federácia (38,1 %), Čína (16,5 %) a NSR (5,1 %). Kazachstan v r. 2018 exportoval do 118 krajín sveta.

Aktíva Národného fondu Kazachstanu koncom januára 2019 dosiahli **58,2 mld. USD**, čo v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka predstavuje pokles o 1,9 %. Postupné znižovanie objemu aktív fondu možno pozorovať od r. 2015, keď dosiahli svoje historické maximum 71,8 mld. USD; do súčasnosti takto poklesli o 19 %. Celkové **medzinárodné rezervy** Kazachstanu, vrátane 30,6 mld. USD rezerv Národnej banky (15,6 mld. USD devízy + 15,0 mld. USD v zlate), takto predstavovali **88,8 mld. USD**. Podiel zlata na rezervách centrálnej banky sa od r. 2014 zvýšil z 23,7 % na súčasných 49,1 % za účelom ochrany pred výkyvmi výmenných kurzov.

Národná banka KZ prijala 4.3. **rozhodnutie zachovať základnú úrokovú sadzbu na úrovni 9,25 % p.a.** s nezmeneným koridorom +/- 1,0 %. Zároveň uviedla, že ročná **miera inflácie v januári a februári 2019 dosiahla 5,2 % a 4,8 %** a pohybuje sa v strede plánovaného rozsahu 4-6 % na tento rok. Pokles inflácie podporujú súčasné svetové ceny ropy Brent, ktoré sa držia nad 65 USD za barel oproti 55 USD/b v 2. polovici decembra 2018.

Agentúra **S&P Global Ratings** potvrdila 8.3. dlhodobý a krátkodobý **úverový rating Kazachstanu** pre záväzky v zahraničnej a národnej mene na úrovni **BBB-/A3 so stabilným výhľadom**. Agentúra taktiež potvrdila národný rating Kazachstanu na kzAAA. Hodnotenie rizika prevodu na konvertibilné meny pre splácanie úverov zo strany kazašských dlžníkov ostáva na úrovni BBB.

V odôvodnení stabilného výhľadu sa uvádza, že fiškálne ukazovatele vlády a vonkajšie ekonomické ukazovatele ostanú priaznivé v priebehu nasledujúcich 2 rokov. Medzi rizikové faktory, ktoré by mohli ovplyvniť rating Kazachstanu do budúcnosti, patrí výrazný pokles svetových cien ropy a prípadné znižovanie jej domácej ťažby, nadmerný rast dolarizácie vkladov rezidentov do bankového sektoru. Agentúra S&P zároveň odhaduje, že **rast HDP Kazachstanu v rokoch 2019-2020 by mal dosiahnuť 2,9 % a 3,0 %**. Ročná miera inflácie v tomto roku by mala mierne vzrásť na 6 %.

2. Podnikateľské prostredie / podpora podnikania/ aktivity firiem

Výmena vládneho kabinetu, zmeny v štruktúre ministerstiev

Uplynulý mesiac priniesol zásadné zmeny vo vládnom kabinete, ktoré vyvolala kritika prezidenta N. Nazarbajeva z 21.2., že vláda nerobí dosť pre zlepšovanie postavenia sociálne slabých skupín obyvateľstva. Vláda po tejto kritike ihneď podala demisiu a 25.2. už prezident podpísal výnosy o zložení novej vlády, ktorej predsedom sa stal **Askar Mamin** (zloženie

nové vlády: <http://www.government.kz/ru/pravitelstvo.html>). Bývalý premiér B. Sagintajev bol 28.2. vymenovaný za štátneho tajomníka Kazachskej republiky.

Výnos o opatreniach na ďalšie zlepšenie systému verejnej správy z 25.2. zmenil štruktúru niekoľkých ministerstiev: Ministerstvo spoločenského rozvoja KZ sa transformuje na Ministerstvo informatiky a spoločenského rozvoja KZ a preberá právomoci a funkcie v oblasti informatiky od Ministerstva informatiky a komunikácií KZ (MIK KZ). Zároveň sa Ministerstvo obranného, leteckého a kozmického priemyslu KZ transformuje na Ministerstvo pre digitálny rozvoj, obranný, letecký a kozmický priemysel KZ a od MIK KZ preberá jeho funkcie a právomoci v oblasti komunikácie, informatizácie, e-governmentu, rozvoja štátnej politiky v oblasti poskytovania verejných služieb. MIK KZ bolo zároveň dňom podpisu prezidentského výnosu zrušené a vláda bola poverená zabezpečením presunu jeho zamestnancov do nových rezortov v súlade so zmenou ich kompetencií.

Nové investície do sociálnych programov

Prezident N. Nazarbajev vo svojom vystúpení na zjazde vládnucej strany Nur Otan (27.2.) predstavil celý rad úloh v sociálnej oblasti, ktoré bude riešiť nová vláda. Ich hlavným princípom je **adresnosť sociálnej pomoci, ktorá bude orientovaná výlučne na rodiny s nízkymi príjmami**. Hranica adresnej sociálnej pomoci sa zvýši na 70 % životného minima pre jedného neplnoletého člena rodiny, čo predstavuje 20,789 KZT (48,5 EUR) oproti doposiaľ uplatňovaným 14 tis. KZT (33 EUR). Týkať sa bude 111 tisíc kazachských rodín. Celková suma finančných prostriedkov, ktoré budú v priebehu nasledujúcich 3 rokov uvoľnené na nové sociálne iniciatívy (dávky, rast miezd, podpora bývania sociálne slabých skupín a ďalšie), prevyšuje 2 bil. KZT (4,7 mld. EUR), z čoho 1,34 bil. KZT (3,1 mld. EUR) bude vydelených z Národného fondu.

Zlepšenie úverového ratingu OECD

Kazachstan sa v najnovšom **ratingu rizika splácania úverov** Pracovnej skupiny pre exportné úvery a úverové garancie OECD, kde ho zastupuje spoločnosť KazakhExport (<https://en.keg.kz/>) ako dcérska organizácia národného investičného holdingu Bajterek, (<https://www.baiterek.gov.kz/en>), **posunul do 5. skupiny hodnotených krajín**. Kazachstan sa v uvedenom hodnotení a na zasadnutiach Pracovnej skupiny zúčastňuje od r. 2017, keď bol zaradený do šiestej z ôsmich skupín. Agentúra KazakhExport zabezpečuje koordináciu aktuálnej Národnej exportnej stratégie Kazachstanu do roku 2022. Kazachstan svoje vyššie hodnotenie považuje za potvrdenie uznania zvyšovania jeho finančnej stability zo strany krajín OECD, priaznivého rozvoja finančného sektora a zlepšovanie statusu Kazachstanu ako spoľahlivého partnera plniaceho svoje finančné záväzky.

Výstavba dvoch nových automobiliek

Vedenie spoločnosti **Astana Group** oznámilo 7.2., že v Almaty začalo stavať **závod na montáž vozidiel značky HYUNDAI**. V prvej fáze bude závod vyrábať 30 tis. vozidiel ročne, kapacita by sa neskôr mala zvýšiť na 40 tis. jednotiek. Podnik zamestná 700 pracovníkov a celkové investície do jeho výstavby predstavujú 25 mld. KZT (59 mil. EUR). Produkcia bude určená hlavne pre domáci trh, kde Národná banka Kazachstanu pripravuje spustenie projektu poskytovania výhodných úverov na nákup osobných vozidiel domácej výroby. Úvery by mali fungovať na podobnom princípe, ako v prípade programu rozvoja bytovej výstavby, kde od polovice r. 2018 možno získať mimoriadne výhodné úvery na nákup bytov (úrokové sadzby sú polovičné v porovnaní s trhovými + ďalšie výhody týkajúce sa termínov a podmienok splácania úverov).

Vedenie spoločnosti **Asia Avto** informovalo 10.3. o výstavbe **nového automobilového závodu v Ust'-Kamenogorsku**, ktorého výrobná kapacita v prvom roku (2020) dosiahne 60 tis. osobných vozidiel. Závod vyrastie na ploche 500 ha a v súčasnosti sa robia hlavné stavebné práce a príprava na osadenie technologických liniek. Analytici odhadujú, že práve automobilový priemysel sa v nasledujúcich rokoch stane najrýchlejšie sa rozvíjajúcim nesurovinovým priemyselným odvetvím v KZ. V r. 2018 bolo v Kazachstane vyrobených/zmontovaných 30 tis. osobných vozidiel, čo oproti 16,7 tis. ks v predchádzajúcom roku predstavuje nárast o 80 %. V tomto roku by ich malo byť 2x viac.

Incomingový cestový ruch

V roku 2018 navštívilo Kazachstan 8,488 mil. turistov, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavuje nárast o 10,2 %. Najviac sa zvýšila návštevnosť zo Spojených arabských emirátov (+50 %), Indie (+49 %), Malajzie (+44 %), Hongkongu (22 %) a Poľska (16 % - vďaka spusteniu priameho leteckého spojenia Astana-Varšava, ktoré prevádzkuje spoločnosť LOT). Medzi top turistické atrakcie Kazachstanu, ktorým bude v nasledujúcom období venovaná najväčšia marketingová podpora, boli zaradené: Almatinský horský klaster, mesto Astana, Šučínsko-borovojská rekreačná oblasť, mestá Turkestan a Mangistau, jazerá Alakol' a Balchaš, národný park Bajanaul, Šalkarsko-imantauská rekreačná oblasť.

Čínske banky posilňujú svoje postavenie na kazašskom trhu

Celkový objem aktív dcérskych pobočiek čínskych bánk v Kazachstane koncom r. 2018 dosiahol **938,1 mld. KZT** a oproti predchádzajúcemu roku sa zvýšil až 3,2-násobne. Ich podiel na celkových aktívach bankového sektoru Kazachstanu sa pritom zvýšil z 1,2 % na 3,7 %. Najvýraznejšou akvizíciou v r. 2018 bola kúpa 60 % akcií Altyn Bank čínskou bankou CITIC. V Kazachstane ešte pôsobia 2 dcéry čínskych bánk: „Банк Китая в Казахстане“ a „ТПБ Китая“ so sídlom v Almaty. Uvedené banky evidovali koncom r. 2018 toxické úvery s dobou splatnosti nad 90 dní vo výške 1,5 mld. KZT oproti 770,9 mil. KZT rok predtým.

Transformácia štátnej inovačnej agentúry

Vedenie národného holdingu Bajterek oznámilo 4.3., že ukončilo transformáciu svojej dcérskej spoločnosti **NATD** (národná agentúra pre technologický rozvoj) na **QazTech Ventures** (<https://qaztech.vc/en/>). Udeľovaním inovačných grantov sa odteraz bude zaoberať a.s. Kazašské centrum priemyselného rozvoja a QazTech Ventures sa zameria na rozvoj trhu rizikového kapitálu a podporu podnikania v oblasti moderných technológií. Pozn.: NATD má nadviazané vzťahy aj so SR – v júli 2017 počas výstavy EXPO Astana podpísala so SIEA memorandum o spolupráci v oblasti inovácií a nových technológií.

Slabé výsledky farmaceutického priemyslu

Kazašské farmaceutické spoločnosti vyrobili v r. 2018 spolu **27,4 tis. ton liekov**, čo predstavuje medziročný **pokles o 14 %**. Výroba ostatných farmaceutických preparátov sa prakticky nezmenila a v hmotnostnom vyjadrení dosiahla 259,2 ton. Prakticky všetky farmaceutické spoločnosti sú pritom skoncentrované na juhu Kazachstanu, mestách Almaty, Šymkent a v Almatinskej oblasti, ktoré spoločne pokryli takmer 90 % celkovej produkcie tohto odvetvia. **Domáca výroba pritom ani zďaleka nedokázala zabezpečiť potreby vnútorného trhu** – v prípade vitamínových preparátov to bolo 0,9 %, antibiotík 17,9 %, ostatných liekov 51,4 %. V r. 2018 Kazachstan exportoval 6,7 tis. ton liekov okrem antibiotík a vitamínov. Medzi najdôležitejšie firmy v oblasti farmaceutického priemyslu patrí: ТОО «Зерде-Фито», АО «Химфарм» (Santo Member of Polpharma Group) v Šymkente; ТОО «Абди Ибрахим Глобал Фарм», ТОО «Kelun-KazPharm», ТОО «Dolce» v Almatinskej oblasti, АО «Нобел Алматинская Фармацевтическая Фабрика», ТОО «Аврора», ТОО

«Cheminnova Alimor Kazpharm», TOO «Rapid-Alimor Pharm Industries», TOO «Dosfarm» v Almaty.

Záujem o dovoz hovädzieho dobytká

Kazachstan plánuje doviesť v priebehu roku 2019 viac ako 100 tisíc kusov hovädzieho dobytká. 21.2. o tom informoval rezort poľnohospodárstva, podľa ktorého budú zo štátneho rozpočtu v tomto roku podporené nielen malé farmy chovajúce do 100 kusov dobytká, ale tiež subjekty vyrábajúce priemyselné krmivá a závody na spracovanie mäsa. **Výhodné úvery dovozom** (4,0 % p.a. na 15 rokov) sú poskytované v rámci programu „Sybaga“ (viac info na: <https://kazagro.kz/web/acc/sybaga>) prostredníctvom Agrárnej kreditnej korporácie. V r. 2018 bolo prostredníctvom uvedeného programu dovezených 15,2 tis. ks hovädzieho dobytká (+ zakontrahovaných ďalších 2,3 tis. ks).

Plány obranného priemyslu

Vedenie kazašského rezortu obrany predstavilo 14.2. výsledky vojenského priemyslu za r. 2018 a jeho plány do budúcnosti. **Tržby 40 štátnych firiem (8,5 tis. zamestnancov) dosiahli 90,6 mld. KZT (213 mil. EUR) a oproti predchádzajúcemu roku sa zvýšili o 4 %.** Na export bola určená produkcia v hodnote 7,3 mld. KZT (17 mil. EUR). Prioritou obranného priemyslu Kazachstanu je náhrada dovozu domácou produkciou, kde bolo v r. 2018 realizovaných 8 projektov, hlavnými partnermi boli Turecko, Izrael, Ruská federácia a Francúzsko. Plány na rok 2019 zahŕňajú technologickú modernizáciu 9 výrobných závodov, vybudovanie domácich servisných centier na opravu a modernizáciu leteckej techniky, modernizáciu obrnenej, raketovo-delostreleckej a komunikačnej techniky.

Investície a perspektívy rozvoja zdravotníctva

Objem investícií do zdravotníctva a sociálnych služieb v r. 2018 dosiahol 122,2 mld. KZT a v porovnaní s predchádzajúcim rokom sa zvýšil o 26 %. Tempo rastu sa oproti 54,6 % v r. 2017 (97 mld. KZT) takto znížilo na polovicu. Podiel investícií do zdravotníctva a sociálnych služieb na celkových investíciách do základného kapitálu v r. 2018 pritom ostal na pomerne nízkej úrovni – 1,1 %. **Zdravotníctvo sa takto vracia k investičnej aktivite z r. 2013** (101,4 mld. KZT), ktorá následne klesala do r. 2016 na takmer polovičnú hodnotu (62,8 mld. KZT). Geografické rozdelenie investícií do zdravotníctva nie je prekvapením a dokumentuje silu 2 „megapolisov“, ako sú v Kazachstane nazývané mestá s počtom obyvateľov nad 1 milión, a 1 oblasti: najviac sa investovalo v Almaty (17 mld. KZT), Almatinskej oblasti (15,5 mld. KZT) a v Astane (13,4 mld. KZT). Tieto 3 centrá pohltili 46 % všetkých investícií do zdravotníctva v r. 2018.

Táto „investičná centralizácia“ do 3 oblastí by sa podľa rezortu zdravotníctva KZ mala postupne zmeniť, v perspektívnych plánoch je zahrnutá realizácia 201 projektov výstavby zdravotníckych zariadení formou verejno-súkromných (PPP) partnerstiev v celkovej hodnote prevyšujúcej 1 bil. KZT, medzi ktorými by malo byť aj 17 viacprofilových nemocničných komplexov ako náhrada za 61 starých monoprilových nemocníc. Kazachstan plánuje do r. 2025 znížiť počet pacientov na jedného praktického lekára zo súčasných 1 770 na 1 500. Hlavným zdrojom financovania investícií do zdravotníctva v r. 2018 boli rozpočtové prostriedky, ktoré pokryli 59,4 % celkových investícií (42,9 % z miestnych rozpočtov jednotlivých oblastí KZ a 16,5 % zo štátneho rozpočtu). Podiel mimorozpočtových prostriedkov na celkových investíciách do zdravotníctva v r. 2018 bol 49,6 % - z toho 43,2 % vlastné prostriedky subjektov, 4,2 % bankové úvery a 2,2 % rôzne pôžičky.

Rast objemu bezhotovostných platieb

Celkový objem bezhotovostných platieb v r. 2018 dosiahol **5,474 bil. KZT**, z čoho viac ako polovica (64,1 %) pripadla na mesto Almaty. Objem transakcií platobnými kartami bol 2,866 bil. KZT a medziročne sa zvýšil 2,1-násobne. Hlavná časť, 2,035 bil. KZT, pripadla na Almaty. Podiel platieb cez internet na celkovom objeme bezhotovostných platieb kartou sa zvýšil zo 49 % na 59 %. V obehu je v súčasnosti 23,4 mil. platobných kariet (+20,5 % oproti r. 2017), ktoré vlastní 19 mil. držiteľov.

3. Energetika / nerastné suroviny / obnoviteľné zdroje energie

Výstavba zariadení využívajúcich OZE

Vedenie spoločnosti **TOO CATEK Green Energy** (<http://www.cge.kz/>) informovalo 28.2. o projekte výstavby novej **veternej elektrárne s kapacitou 100 MW**, ktorý je v súčasnosti realizovaný neďaleko hlavného mesta Astany (Aršalynský okres, Akmolinskej oblasti, pri dedine Kostomar) a uvedenie jeho prvého 50 MW bloku do prevádzky je naplánované na leto t.r. Druhá časť bude spustená začiatkom r. 2020. Stanica bude vybavená 30 veternými generátormi typu V-112 spoločnosti Vestas, každý s kapacitou 3,3 MW, výškou 84 m, šírkou lopatiek 112 m a pracovným rozmedzí od 3 do 25 m/s. Inštalácia veternej elektrárne je realizovaná so zohľadnením miestnych klimatických podmienok (teploty sa pohybujú od -45 oC do + 45 oC) a využíva technológie na odstraňovanie námrazy a na prevádzku za extrémne nízkych teplôt. Kapacita zariadenia umožní zásobovanie 10 tisíc domácností elektrickou energiou.

Zástupcovia **Eurázijskej rozvojovej banky a kazašskej spoločnosti TOO HEVEL Kazakhstan** (patrí do ruskej skupiny HEVEL Solar <http://www.hevelsolar.com/en/about/>) podpísali 14.2. dohodu o otvorení úverovej linky vo výške 56,2 mil. EUR, ktorá bude určená na financovanie výstavby fotovoltických elektrární v Kazachstane. Dohoda uvažuje s výstavbou zariadení s celkovou kapacitou do 90 MW a ročnou produkciou 160 mil. kWh; do prevádzky by mali byť uvedené v r. 2020. Vyrábaná energia bude určená pre domáci trh a prinesie ročnú úsporu 85 tis. ton oxidu uhličitého. Použitá bude ruská technológia, vlastné moduly spoločnosti Hevel, ktoré sú vyrábané od r. 2017.

V Kazachstane je v súčasnosti v prevádzke 65 objektov využívajúcich obnoviteľné zdroje energie (OZE), z čoho je 12 veterných, 19 fotovoltických, 33 malých vodných elektrární a 1 zariadenie spaľujúce bioplyn. Kazašské firmy a inštitúcie investovali v r. 2018 do environmentálnych projektov 80,2 mld. KZT (184 mil. EUR), čo v porovnaní s 32,5 mld. KZT v predchádzajúcom roku predstavuje 2,5-násobný nárast. V uplynulých 27 rokoch bola podobná suma do ochrany životného prostredia investovaná iba v r. 2014 (78,7 mld. KZT).

Spoločný prieskum nových ropných ložísk

Zástupcovia kazašskej spoločnosti **KazMunajGaz** a ruského **Lukoilu** podpísali 18.2. protokol o priamych rokovaniach pri prieskume a ťažbe uhl'ovodíkov v **offshorovom nálezisku Ženis**, ktoré sa nachádza v kazašskej časti Kaspického mora. Vytvorená bude akciová spoločnosť s 50 %-ným podielom obidvoch partnerov. Lukoil zároveň oznámil, že do ťažby ropy na Ženise plánuje v priebehu nasledujúcich 7-9 rokov investovať 350 mil. USD. Jeho celkové investície v Kazachstane pritom už dosiahli 9 mld. USD.

Nedodržiavanie záväzkov voči OPEC+

Kazachstan zvýšil v januári 2019 ťažbu ropy o 50 tis. barelov denne na 2,08 mil. bpd a bol jedinou krajinou, ktorá nedodržala svoj záväzok dohodnutý v rámci OPEC+. Okrem

Kazachstanu k nesplneniu plánovaného poklesu ťažby ropy krajín OPEC+ prispelo už iba nízke tempo zníženia ťažby v Ruskej federácii a Azerbajdžane. **Oficiálne Kazachstan v tomto roku plánuje zachovať ťažbu ropy na úrovni r. 2018, t.j. 90 mil. ton.** Na 45 dní však pozastavuje práce na významnom nálezisku Kašagan s očakávanou stratou vo výške 1,3 mil. ton ropy.

Transport ropy

Spoločnosť **CPC (Caspian Pipeline Consortium)**, <http://www.cpc.ru/en/pages/default.aspx>) oznámila, že cez ropovod Tengiz (Kazachstan) – Novorosijsk (Ruská federácia) od r. 2001 do 28.2.2019 prepravila na svetové trhy 593,1 mil. ton ropy, z čoho **hlavnú časť, 516,3 mil. ton, predstavovala ropa z kazašských nálezísk (hlavne Tengiz, Karačaganak a Kašagan)** a 76,8 mil. ton pripadlo na ruskú ropu. Spoločnosť CPC celkovo spravuje 1,5 tis. km ropovodov, ktoré spájajú kazašské ropné polia s pobrežím Čierneho mora. Jej hlavnými akcionármi sú ruská Transneft' (24 % akcií), kazašský KazMunajGaz (19 %) a nadnárodná Chevron Caspian Pipeline Consortium Company (15 %).

Znižovanie ťažby uránu

Národná jadrová spoločnosť Kazatomprom oznámila 6.3., že v r. 2019 plánuje vyťažiť **22,8 tis. ton uránu** oproti pôvodne plánovaným 28,5 tis. tonám. Argumentuje tým, že v súlade s celkovou stratégiou spoločnosti na roky 2018-2020 plánuje postupne znížiť ťažbu uránu o 20 %. Zavedením technológie podzemného lúhovania jej umožňuje operatívne reagovať na zmeny dopytu na trhu s uránom a ekonomicky efektívne zvyšovať alebo znižovať objem ťažby uránu.

Plynofikácia postupuje pomalým tempom

Aj napriek tomu, že Kazachstan disponuje obrovskými zásobami zemného plynu, úroveň plynofikácie ostáva stále na pomerne nízkej úrovni. **Koncom r. 2018 jej miera dosiahla 49,7 %**, keď prístup k zemnému plynu malo 9 mil. obyvateľov krajiny. Plány hlavného operátora so zemným plynom, spoločnosti KazMunajGaz, na tento rok pritom uvažujú s menej ako jednoperceným nárastom úrovne plynofikácie na hodnotu 50,5 %.

4. Doprava, prepravné koridory, Hodvábna cesta

Nové letecké spojenia

Ministerstvo priemyslu a infraštruktúrneho rozvoja oznámilo, že **bol spustený proces akreditácie priamych letov z Kazachstanu do USA**, súčasťou ktorého bude podpis bilaterálnej dohody na princípe otvoreného neba naplánovaný na marec 2019. Kazašské spoločnosti však budú môcť do USA začať lietať najskôr v r. 2020. V tomto roku plánuje Kazachstan spustiť priame lety do Tokia, Šanghaja a niekoľkých ďalších, zatiaľ bližšie nešpecifikovaných významných svetových ekonomických centier.

Vedenie kazašskej leteckej spoločnosti SCAT oznámilo, že od 2.6.2019 spúšťa prevádzku pravidelnej linky **Astana-Praha** s frekvenciou 2x týždenne (štvrtok a nedeľa, doba letu 5,5 hod.). Svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že Českú republiku ročne navštevuje viac ako 100 tis. kazašských turistov a vzdeláva sa tam 2 tis. študentov.

Spolupráca s Afganistanom v oblasti dopravy

Minister zahraničných vecí B. Atamkulov informoval 4.3., že kazašská spoločnosť **Integra Construction vyhrala tender na výstavbu 43 km železničného úseku**, ktorý je súčasťou novej magistály Sever-juh v Afganistane. Okrem toho Akt'ubinský koľajnicový závod dodá

do tejto krajiny 350 tis. ton koľajníc. Pozn.: spoločnosť Integra Construction je v SR účastníkom stále nedoriešeného tendra ŽSR na rekonštrukciu železničného úseku modernizáciu železničnej trate Devínska Nova Ves – štátna hranica SR/ČR.

5. Medzinárodné hospodárske vzťahy / regionálna spolupráca / EÚ / SR

Spustený mechanizmus implementácie Konvencie o právnom statuse Kaspického mora

Prvé zasadnutie pracovnej skupiny na vysokej úrovni k otázkam Kaspického mora sa uskutočnilo 19.2.-20.2. v Baku. Jej úlohou je riešiť praktické otázky súvisiace s implementáciou Konvencie podpísanej 5 prikaspickými krajinami (Kazachstan, Ruská federácia, Azerbajdžan, Turkménsko a Irán) dňa 12.8.2018 v kazašskom meste Aktau (po 22 rokoch prípravných rokovaní). Konvenciu už ratifikoval Kazachstan (parlament 26.12.2018, prezident 08.02.2019), Turkménsko (02.12.2019) a Azerbajdžan (22.02.2019).

Spoločný projekt evidencie colných štatistik s Čínou

Ministerstvo financií Kazachstanu oznámilo, že v spolupráci s Čínou bude implementovaný **spoločný projekt „Smart lock“**, ktorého úlohou bude vyriešiť súčasné rozdiely v colných štatistikách. Kazašská colná databáza Astana-1 (<http://kgd.gov.kz/ru/content/astana-1-1>) bude integrovaná s databázou čínskej colnej správy, čo umožní zabezpečiť spoľahlivú informovanosť o tovaroch deklarovaných dovozcami a podstatnou mierou by malo tiež znížiť riziko korupcie na hraničných prechodoch.

Ruská armáda prestane využívať kozmodróm Bajkonur

Ministerstvo obrany Ruskej federácie oznámilo 16.02., že v tomto roku plánuje z kazašského kozmodrómu Bajkonur vypustiť už iba jeden vojenský raketový systém, čím spoluprácu s Kazachstanom ukončí a všetky ďalšie vojenské kozmické projekty bude realizovať iba z kozmodrómu Pleseck, ktorý sa nachádza v Archangel'skej oblasti asi 800 km od Moskvy.

Podpis dohody o dodávkach pšenice do Iránu

Kazachstan podpísal 12.2. v Moskve spoločnú dohodu s Ruskom o dodávkach pšenice do Iránu ako súčasť predbežnej dohody o voľnom obchode s touto krajinou. Irán v priebehu ostatných 3 rokov pšenicu nedovážal vďaka dostatku vlastných zdrojov. Spoločný kazaško-ruský vývoz pšenice do Iránu a na trhy 3. krajín v regióne vidí Kazachstan ako vynikajúcu príležitosť pre zvýšenie exportovaných objemov vlastných poľnohospodárskych plodín.

Vzťahy s EÚ – nová stratégia EÚ pre Strednú Áziu

Minister zahraničných vecí KZ B. Atankulov po stretnutí so špeciálnym predstaviteľom EÚ pre Strednú Áziu P. Burianom (22.2.) uviedol, že Kazachstan prikladá veľký význam rozvoju konštruktívneho a dôveryhodného dialógu vo formáte EÚ-Stredná Ázia. EÚ označil za spoľahlivého partnera, ktorý prispieva k prosperite a jednote krajín Strednej Ázie. Zdôraznil pritom, že Kazachstan v priebehu ostatných 2 rokov spoločne so svojimi susedmi aktívne participoval na príprave novej stratégie EÚ pre Strednú Áziu a predstavil svoje návrhy a predstavy pre jej kvalitné naplnenie. Podčiarknutá bola dôležitosť zahrnutia do stratégie takých tém, ako je rozvoj ľudského kapitálu, zabezpečenie zvrchovanosti práva a dobrej správy vecí verejných, rozvoj malého a stredného podnikania, digitalizácia, rozvoj dopravnologickej infraštruktúry, zvyšovanie energetickej efektívnosti, zavádzanie zelených technológií, ochrana životného prostredia, racionálne využívanie vodných zdrojov a bezpečnosť. Okrem toho sa v tomto roku očakáva nadobudnutie platnosti Dohody o rozšírenom partnerstve medzi Kazachstanom a EÚ (EPCA) ktorá by malo otvoriť nové možnosti rozvoja vzájomných vzťahov. V súčasnosti je v KZ realizovaných 24 investičných

projektov za účasti firiem z EÚ v celkovej hodnote 3 mld. EUR. EÚ je hlavným obchodným partnerom s podielom 50 % na celkovom obrate jeho zahraničného obchodu.

Vzťahy so SR

Agentúra SARIO zorganizovala 05.02.2019 **odborný seminár o možnostiach spolupráce s Kazachstanom**, na ktorom vystúpil námestník ministra zahraničných vecí KZ Roman Vasilenko. Text prezentácie:

<http://mfa.gov.kz/ru/content-view/vystuplenie-zamestiteľa-ministra-inostrannyh-del-rk-vasilenko-ru-pered-delovymi-krugami-slovakii-na-temu-investicionnoj-privlekatelnosti-kazahstana>

6. Dôležité výstavy a veľtrhy v teritóriu (apríl 2019):

Atyrau Build

18. ročník stavebného veľtrhu

Termín konania: 09.04. – 11.04.2019

Miesto: Atyrau, výstavné centrum

Web: <https://www.atyraubuild.kz/ru/>

Zoznam účastníkov: <https://www.atyraubuild.kz/ru/vystavka/spisok-uchastnikov/2019>

Global Oil & Gas Atyrau

18. ročník ropného a plynárenského veľtrhu

Termín konania: 09.04. – 11.04.2019

Miesto: Atyrau, výstavné centrum

Web: <https://www.oil-gas.kz/ru/>

Zoznam účastníkov: <https://www.oil-gas.kz/ru/vystavka/katalog-spisok-uchastnikov/2019>

KITF

19. ročník veľtrhu cestovného ruchu

Termín konania: 17.04. – 19.04.2019

Miesto: Almaty, výstavné centrum Atakent

Web: <https://www.kitf.kz/ru/>

Zoznam účastníkov: <https://www.kitf.kz/ru/vystavka/spisok-uchastnikov/2018>
(2018)

Prehľad výstavných akcií organizovaných v Kazachstane v priebehu roku 2019:

<https://www.mzv.sk/documents/736307/347854/Kazachstan+-+ve%C4%B5trhy+a+v%C3%BDstavy+2019>

Zdroj: Kapital KZ, Kazakhstan Today, Kazinform, Forbes KZ, Výbor pre štatistiku KZ, Zakon KZ, Strategy 2050, Astana Times, Akorda, 24 Chabar, Finprom KZ, Informburo KZ, Kazpravda, Primeminister KZ, Qazaq Times, Tengrinews, Kaznews, Ranking KZ, Ministerstvo energetiky KZ, Ministerstvo financií KZ, Výbor pre štatistiku KZ, Ministerstvo národného hospodárstva KZ

Spracoval: Ján Galoci, radca
Astana, 13.03.2019